

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Teorie i metody pracy socjalnej 2

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Praca socjalna		Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -		Kod zajęć 24PSOS.18P.06925.23
Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii		Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Ryszard Necel	
Prowadzący zajęcia	Agnieszka Nymś-Górna	
Okres Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin • Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy o teorii pracy socjalnej jako podstawach modeli oraz metod pracy socjalnej.
C2	Rozwinięcie zdolności rozumienia funkcjonowania społecznego.
C3	Rozwinięcie zdolności postrzegania istotnych przemian społecznych mających wpływ na metodykę pracy socjalnej.
C4	Wypracowanie umiejętności stosowania metody pracy grupowej
C5	Wypracowanie umiejętności pracy socjalnej ze społecznością – w odniesieniu do metody organizowania środowiska.
C6	Rozwinięcie umiejętności identyfikowania i charakteryzowania potrzeb jednostek i grup oraz możliwości ich zaspokajania.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Posiada wiedzę o teoretycznych podstawach modeli pracy socjalnej	PSO_K1_W01, PSO_K1_W02, PSO_K1_W03	Egzamin ustny, Test
W2	Rozumie różnorodne problemy funkcjonowania jednostek i grup społecznych	PSO_K1_W01, PSO_K1_W02, PSO_K1_W03	Egzamin ustny
W3	Identyfikuje przyczyny i skutki zmian społecznych w powiązaniu ze zmianami w pracy socjalnej.	PSO_K1_W02, PSO_K1_W08	Egzamin ustny, Test
W4	Proponuje nowe rozwiązania problemów społecznych wykorzystując potencjał metod i modeli pracy socjalnej	PSO_K1_W01, PSO_K1_W02, PSO_K1_W06	Egzamin ustny, Test, Projekt
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Rozpoznaje istotne problemy pomocy instytucjonalnej.	PSO_K1_U01, PSO_K1_U02	Egzamin ustny, Test, Projekt
U2	Wykorzystuje nabytą wiedzę do pracy ze społecznością lokalną.	PSO_K1_U01, PSO_K1_U02, PSO_K1_U05	Projekt
U3	Kontroluje wprowadzane zmiany. Wykorzystuje wymogi profesjonalnej ewaluacji	PSO_K1_U01, PSO_K1_U02, PSO_K1_U06	Projekt
U4	Planuje etapy pracy z grupami i społecznością.	PSO_K1_U02	Projekt
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Posiada zdolność do kreatywnego wykorzystywania wiedzy i praktyki w pracy z grupami i społecznościami	PSO_K1_K04, PSO_K1_K05	Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Podstawy pracy socjalnej w odniesieniu do grup i społeczności lokalnej. Metoda pracy grupowej i środowiskowej	W1, W2, U1, K1	Wykład, Ćwiczenia
2.	Funkcjonowanie społeczne i identyfikowanie problemów społecznych.	W1, W2, W3, U1, U4, K1	Wykład, Ćwiczenia
3.	Przemiany społeczne a rozwój metodyki pracy socjalnej.	W2, W3, W4, U1, U4	Wykład, Ćwiczenia
4.	Pozarządowa działalność w Polsce i na świecie. Rozwój pracy socjalnej z grupą i środowiskowej pracy socjalnej w trzecim sektorze.	W2, W4	Wykład
5.	Społeczność lokalna – współczesne rozumienie. Środowisko lokalne. Więź społeczna.	W2, W4, U2	Wykład
6.	Uwarunkowania wyboru modeli pracy środowiskowej w planowanej interwencji socjalnej.	W1, W2, U1, U2, U4, K1	Wykład, Ćwiczenia
7.	Metodyka pracy środowiskowej. Odmiany metody środowiskowej.	W1, W4, U3	Wykład, Ćwiczenia
8.	Możliwości i ograniczenia stosowania metod pracy grupowej i środowiskowej.	W1, W2, W3, W4, U3	Wykład, Ćwiczenia
9.	Podejście ekologiczne.	W1, U2	Wykład, Ćwiczenia
10.	Koncepcja empowerment jako proces metodyczny i cel pracy socjalnej w szerszych strukturach	W1, W2, W3, U3, U4	Wykład, Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomita wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne: wyczerpująca odpowiedź na trzy pytania zadane podczas ustnego egzaminu; dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobra wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne wyczerpująca odpowiedź na co najmniej dwa pytania, dobra odpowiedź na jedno pytanie zadane podczas ustnego egzaminu; dobry (db; 4,0): dobra wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne: wyczerpująca odpowiedź na co najmniej jedno pytanie, dobra odpowiedź na pozostałe pytania zadane podczas ustnego egzaminu; dostateczny plus (+dst; 3,5): zadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne, ale ze znacznymi niedociągnięciami: dobra odpowiedź na co najmniej jedno pytanie, dostateczne odpowiedzi na dwa pozostałe pytania, dostateczny (dst; 3,0): zadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne, ale z licznymi błędami: dostateczne odpowiedzi na zadane trzy pytania, niedostateczny (ndst; 2,0): niezadawalająca wiedza, umiejętności i kompetencje personalne i społeczne: błędne, nieprecyzyjne odpowiedzi na zadane trzy pytania

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	Na ocenę końcową składa się ocena z testu (1/2) oraz prezentacji projektu zespołu zadaniowego (1/2). Test opatrzony jest następującą skalą ocen: bardzo dobry (bdb; 5,0): 8 pkt. dobry plus (+db; 4,5): 7 pkt. dobry (db; 4,0): 6 pkt. dostateczny plus (+dst; 3,5): 5 pkt. dostateczny (dst; 3,0): 4 pkt. niedostateczny (ndst; 2,0): ≤ 3 pkt. Na ocenę prezentacji składa się: bardzo dobry (bdb; 5,0): zastosowanie odpowiedniego (naukowego) słownictwa, trafny i celowy dobór wątków do prezentacji, logiczne i adekwatne wypowiedzi/komentarze, unikanie spekulacji i podpierania się wiedzą potoczną, własne i krytyczne przemyślenia dot. prezentowanej diagnozy poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury przedmiotu, omówienie rekomendacji lub/i programów dot. diagnozy, trafne odniesienia do aktualnych wydarzeń i danych, prezentacja stworzona poprawnie pod względem formalno-edytorskim, brak błędów merytorycznych. dobry plus (+db; 4,5): zastosowanie odpowiedniego (naukowego) słownictwa, trafny i celowy dobór wątków do prezentacji, logiczne i adekwatne wypowiedzi/komentarze, unikanie spekulacji i podpierania się wiedzą potoczną, własne przemyślenia dot. prezentowanej diagnozy poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury przedmiotu, omówienie rekomendacji lub/i programów dot. diagnozy, prezentacja stworzona poprawnie pod względem formalno-edytorskim, brak błędów merytorycznych dobry (db; 4,0): zastosowanie odpowiedniego (naukowego) słownictwa, trafny i celowy dobór wątków do prezentacji, logiczne i adekwatne wypowiedzi/komentarze, unikanie spekulacji, możliwe drobne uchylenia polegające na podpieraniu się wiedzą potoczną, własne przemyślenia dot. prezentowanej diagnozy poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury przedmiotu, przytoczenie rekomendacji dot. diagnozy, prezentacja stworzona poprawnie pod względem formalno-edytorskim, brak błędów merytorycznych dostateczny plus (+dst; 3,5): zastosowanie odpowiedniego (naukowego) słownictwa, dostatecznie trafny dobór wątków do prezentacji, możliwe drobne uchybienia w wypowiedzi/komentarzach, unikanie spekulacji, możliwe drobne uchybienia polegające na podpieraniu się wiedzą potoczną, przemyślenia dot. prezentowanej diagnozy poparte wiedzą wyniesioną z zajęć i literatury przedmiotu, możliwe drobne błędy prezentacji pod względem formalno-edytorskim, możliwe drobne błędy merytoryczne dostateczny (dst; 3,0): zastosowanie odpowiedniego (naukowego) słownictwa, dostatecznie trafny dobór wątków do prezentacji, możliwe uchybienia w wypowiedzi/komentarzach, przemyślenia dot. prezentowanej diagnozy poparte wiedzą wyniesioną z zajęć, możliwe błędy prezentacji pod względem formalno-edytorskim, możliwe błędy merytoryczne niedostateczny (ndst; 2,0): poważne błędy merytoryczne w prezentacji lub poważne błędy formalno-edytorskie uniemożliwiające jej zrozumienie

Literatura

Obowiązkowa

1. B. Bąbska, M. Rymsza, Organizowanie społeczności lokalnej – metodyka pracy środowiskowej. Poradnik II, Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL, Warszawa 2014
2. Ch. Beckett, Podstawy teorii dla praktyków pracy socjalnej, Wyd. Akad. Ped. Specj., Warszawa 2010
3. K. Frieske, Opieka i kontrola, BPS, Wydawnictwo Interart, Warszawa 1996, Rozdz. III i VI, s. 75-116; 183-202.
4. A. Lisowski, Badanie potrzeb społecznych, BPS, Wydawnictwo Interart, Warszawa 1996, Rozdz. II, s. 39-67.
5. M. Rymsza (red.), Praca środowiskowa w Polsce – tradycja a teraźniejszość. Dobre praktyki, ISP Warszawa 2014, s. 7-105 (Wstęp, Rozdz. 1 i 2)
6. J. Szmagański, Teoria pracy socjalnej a ideologia i polityka, Warszawa 1994, Rozdz. 4, 5 i 7, s. 77-105; 106-125; 152-174.
7. C. de Robertis, Metodyka działania w pracy socjalnej, BPS, Wydawnictwo Interart, Warszawa 1996.
8. D. Trawkowska: Niewidoczna czy nieistniejąca? Rola pracy zespołowej w rozwiązywaniu problemu bezdomności. „Forum. O bezdomności bez lęku” 2011, s. 187-200.
9. K. Wódz, B. Kowalczyk (red.), Organizowanie społeczności. Modele i strategie działania. CRZL Warszawa 2014

Dodatkowa

1. B. Dubois, K. K. Miley, Praca socjalna. Zawód który dodaje sił, BPS, Wydawnictwo Interart, tom 1, Warszawa 1996.
2. S. F. Hick, K. Murray, Strukturalna praca socjalna, w: M. Gray, S. A. Webb, Praca socjalna. Teorie i metody. Podręcznik akademicki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012, s. 122-136.
3. R. K. Merton, Teoria socjologiczna i struktura społeczna, PWN, Warszawa 2002, s. 334-374; 410-426.
4. P. Skeris Pojęcie grupy odniesienia, w: I. Machaj (red.), Małe struktury społeczne, Wydawnictwo UMCS Lublin 1998, s. 115-119.
5. P. Sztompka, Socjologia. Analiza społeczeństwa, Wydawnictwo Znak, Kraków 2002, s. 199-225.
6. C. de Robertis, H. Pascal, Postępowanie metodyczne w pracy socjalnej z grupami i ze społecznościami, BPS, Wydawnictwo Interart, Warszawa 1997.
7. D. Trawkowska Z jakim posagiem zmierzamy ku zmianie postaw i praktyk? Kilka uwag na temat efektów wzmocnienia w rozwoju środowiskowej metody pracy socjalnej w Polsce, w: Organizowanie społeczności lokalnej, pod. red B. Skrzypczaka, Prace LIS 01, s. 95-117.
8. D. Trawkowska, Doradca i terapeuta czy badacz i strateg? Role zawodowe konsultantów w lokalnych systemach wsparcia rodzin wieloprotymowych – na przykładzie górnośląskich konsultantów zatrudnionych w pomocy społecznej, w: D. Trawkowska (red.), Pomoc społeczna wobec rodzin. Interdyscyplinarne rozważania o publicznej trosce o dziecko i rodzinę, Wydawnictwo Edukacyjne Akapit, Toruń 2011, s. 291-313.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Ćwiczenia	30
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie projektu	20
Przygotowanie do zaliczenia	20
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 120
Liczba punktów ECTS	ECTS 4

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PSO_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do refleksyjnego i odpowiedzialnego korzystania z wiedzy niezbędnej do świadczenia pracy socjalnej
PSO_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do twórczego wykonywania ról zawodowych i odpowiedzialności za wykonywane zadania
PSO_K1_U01	Absolwent/ka potrafi samodzielnie korzystać z wiedzy naukowej przydatnej w świadczeniu pracy socjalnej
PSO_K1_U02	Absolwent/ka potrafi stosować metody pracy socjalnej w pomocy jednostce, rodzinie, grupie, społeczności oraz samodzielnie prowadzić diagnozę w obszarze działań pomocowych
PSO_K1_U05	Absolwent/ka potrafi właściwie interpretować i stosować w praktyce przepisy prawne dotyczące zasad udzielania i organizacji pomocy społecznej w tym pracy socjalnej
PSO_K1_U06	Absolwent/ka potrafi przewidywać zagrożenia rozwoju i zachowania jednostki oraz zaplanować i koordynować działania instytucjonalne o charakterze profilaktyczno-kompensacyjnym lub pomocowym
PSO_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie charakter zawodu pracownika socjalnego i zakres działalności zawodowej; pojęcia z zakresu etyki pracy socjalnej, jej uniwersalne cechy oraz kodyfikację etyki zawodowej w Polsce i na świecie
PSO_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu podłoże teoretyczne pracy socjalnej, teorie, metody/techniki/modele pracy socjalnej, rozumie zasady ich stosowania w działalności praktycznej
PSO_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu pojęcia, koncepcje teoretyczne, podstawy metodologiczne oraz najważniejsze wyniki badań obszarów stanowiących podłoże i otoczenie pracy socjalnej oraz zna i rozumie podstawowe źródła literaturowe tego obszaru wiedzy
PSO_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu różnorodne determinanty indywidualnych i zbiorowych zachowań oraz złożoność problemów jednostek i grup społecznych wraz z ich wzajemnymi uwarunkowaniami, oraz reguły zmian społecznych
PSO_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie zasady wprowadzania zmian społecznych, poprawy funkcjonowania społecznego jednostek i grup oraz zasady konstruowania strategii i projektów socjalnych